

علوم و فنون ادبی

۱- کدام بیت حالت شادی و نشاط را منتقل می‌کند؟

- ۱) ای نفس خرم باد صبا / از بر یار آمده‌ای مرحبا
- ۲) نکوهش مکن چرخ نیلوفری را / برون کن ز سر باد و خیره سری را
- ۳) بستن چشم ندانم که چه باشد آن گاه / که برفت از نظر و دیده من باز بماند
- ۴) صبح‌گاهی سر خوناب جگر بگشایید / زاله صبح‌دم از نرگس تر بگشایید

۲- لحن، احساس و عواطف موجود در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) امشب به راستی شب ما روز روشن است / عید وصال دوست علی‌رغم دشمن است
- ۲) تا گل روی تو دیدم همه گل‌ها خارند / تا تو را یار گرفتم همه خلق اغیارند
- ۳) گشت بر من روز و شب چندان که گشت از گشت او / موی من مانند روز و روی تو مانند شب
- ۴) از سر زلف عروسان چمن دست بدارد / به سر زلف تو گر دست بود باد صبا را

۳- وزن دوم «مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن» کدام است؟

- ۱) مستفعلُ فاعلاتُ مستفعلُ
- ۲) مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعْل
- ۳) مستفعلن مفاعلین مستفعلن مفاعلین
- ۴) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ

۴- کدام دو بیت را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد؟

- الف) شهری به تیغ غمزه خون‌خوار و لعل لب / مجروح می‌کنی و نمک می‌پراکنی
- ب) نگویم از من بیدل به سهو کردی یاد / که در حساب خرد نیست سهو بر قلمت
- ج) خواهم که پیش میرمت ای بی‌وفا طیب / بیمار باز پرس که در انتظارم
- د) خوش آمد گل‌وزان خوش‌تر نباشد / که در دستت به جز ساغر نباشد

- ۱ الف - د ۲ ب - ج ۳ الف - ج ۴ ب - د

۵- کدام مصراع بر وزن «مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فع» است؟

- ۱) تا دل من برده‌ای قصد جفا کرده‌ای
- ۲) حسن تو دایم بدین قرار نماند
- ۳) از در صلح آمده‌ای یا خلاف
- ۴) فغان از این غراب بین و وای او

۶- وزن بیت زیر کدام است؟

«آب حیات می‌چکد از لب جانفزای تو / راحت روح می‌دهد خنده دلگشای تو»

- ۱) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
- ۲) مفعولُ فاعلاتُ مفاعلُ فاعلن
- ۳) مُفتعلن فاعلن مُفتعلن فاعلن
- ۴) مفعولُ مفاعلُ مفاعلُ فعولن

۷- کدام بیت بر وزن «مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن» است؟

- ۱) گرم به لطف بخوانی ورم به قهر برانی / تو قهرمانی و قادر بکن هر آنچه توانی
- ۲) نرفت تا تو برفتی خیالت از نظرم / برفت در همه عالم به بیدلی خیرم
- ۳) بر خوان تو این شکر که می‌بینم / بی‌فایده‌ای مگس که می‌رانی
- ۴) جمالت عشق می‌افزاید امروز / رخت غارت‌کنان می‌آید امروز

۸- پایه‌های آوایی کدام بیت ناهمسان است؟

- ۱) چه بد کرده بودم که ناگه ازینسان / به دست تو شوخ ستمگر فتادم؟
- ۲) تا ز شاه این پنج بیت الحق شنیدم / طبع من مستغنی از درّ ثمین شد
- ۳) تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو / ببرد قیمت سرو بلند بالا را
- ۴) لب‌ت از تنگ شکر شور برآورد / حلقه لعل تو درج گهر آمد

۹- وزن کدام بیت از تکرار چهار بار «مستفعلن» تشکیل شده است؟

- ۱) هر پارسا را زان صنم در پیش مسجد بگذرد / چشمش بر ابرو افکند باطل کند مهراب را
- ۲) نه من انگشت نمایم به هواداری رویت / که تو انگشت نمایی و خلاق نگرانت
- ۳) بناز ای خداوند اقبال سرمد / به بخت همایون و تخت ممهد
- ۴) وجودم به تنگ آمد از جور تنگی / شدم در سفر روزگاری درنگی

۱۰- نشانه‌های هجایی مقابل کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) همچنان شکر عشق می‌گویم: (-U-U-U- -) (۱)
(۲) بر سر خشم است هنوز آن حریف: (-U--UU--UU-) (۲)
(۳) گویند بدار دستش از دامن: (-U-U-U-U- -) (۳)
(۴) یک روز به بندگی قبولم کن: (-U--U-U-U- -) (۴)

۱۱- وزن کدام بیت با علامت هجایی (-U-U-U-U- -) تناسب دارد؟

- (۱) یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم / دولت صحبت آن مونس جان ما را بس
(۲) گر به عقلم سخنی می‌گویند / بیم آن است که دیوانه شوم
(۳) آنچه‌ان در هوای خاک درش / می‌رود آب دیده‌ام که مپرس
(۴) نشاید که خوبان به صحرا روند / همه کس شناسند و هر جا روند

۱۲- در کدام بیت آرایه «مراعات نظیر» به کار رفته است؟

- (۱) خاک من زنده به تأثیر هوای رخ توست / سازگاری نکند آب و هوای دگر
(۲) وه که گر بر سر کوی تو شبی روز کنم / غلغل اندر ملکوت افتد از آه سحرم
(۳) دشمن به دشمن آن نپسندد که بی‌خرد / با نفس خود کند به مراد و هوای خویش
(۴) از قفا سیر نگشتم من بیچاره هنوز / می‌روم از سر حسرت به قفا می‌نگرم

۱۳- همه ابیات «تلمیح» دارند؛ به جز:

- (۱) هزار قرعه به نامت زدیم و باز نگشتی / ندانم آیت رحمت به طالع که برآید
(۲) به تولای تو در آتش محنت چو خلیل / گویا در چمن لاله و ریحان بودم
(۳) بوی پیراهن گم کرده خود می‌شنوم / گر بگویم همه گویند ضلالی است قدیم
(۴) میلش از شام به شیراز به خسرو مانست / که به اندیشه شیرین ز شکر باز آمد

۱۴- در کدام بیت «تشبیه» به کار رفته است؟

- (۱) مرا به مرگ، ز کوی تو پای رفتن نیست / غبار من به سر راه انتظار بجو
(۲) زیر دامان گل از داغ غریبی سوزد / بلبلی را که تو از دام خود آزاد کنی
(۳) چو گوی در خم چوگان حادثات افتد / سری که دور شود از رکاب دولت تو
(۴) گل پژمرده به زهنگه فردوس میر / روی ناشسته به دیوان سحرگاه مرو

۱۵- آرایه مجاز در کدام بیت به کار رفته است؟

- (۱) آن سرو که گویند به بالای تو ماند / هرگز قدمی پیش تو رفتن نتواند
(۲) دنبال تو بودن گنه از جانب ما نیست / با غمزه بگو تا دل مردم نستاند
(۳) بخت آن نکند با من سرگشته که یک روز / همخانه من باشی و همسایه نداند
(۴) هر ساعتی این فتنه نوحاسته از جای / برخیزد و خلقی متحیر بنشانند

۱۶- واژه «کمند» در کدام بیت استعاره نیست؟

- (۱) گرفتار کمند ماه رویان / نه از مدحش خبر باشد نه از دم
(۲) هر جا که سرو قامتی و موی دلبريست / خود را بدان کمند گرفتار می‌کنم
(۳) سعدی نگفتمت که مرو در کمند عشق / تیر نظر بیفکند افراسیاب را
(۴) سعدی ز کمند خوبرویان / تا جان داری نمی‌توان جست

۱۷- آرایه‌های مقابل تمام ابیات صحیح است؛ به جز:

- (۱) بت من چه جای لیلی که بریخت خون مجنون / اگر این قمر ببینی دگر آن سمر نخوانی (جناس - استعاره)
(۲) بر آتش تو نشستیم و دود شوق برآمد / تو ساعتی نشینی که آتشی بنشانی (تشبیه - تلمیح)
(۳) ما خوشه چین خرمن اصحاب دولتیم / باری نگه کن که خداوند خرمنی (تکرار - مراعات نظیر)
(۴) نگویمت که گلی بر فراز سرو روان / که آفتاب جهانتاب بر سر علمی (واج‌آرایی - تشبیه)

۱۸- در ابیات کدام گزینه کنایه وجود دارد؟

- (الف) صائب این بخت نگوئی که نصیب تو شده است / عجیبی نیست گر از راه به ارشاد روی
(ب) مقصود عاشقان دو عالم لقای تو است / مطلوب طالبان به حقیقت رضای تو است
(ج) گر می‌کشی به لطف گر می‌کشی به قهر / ما راضی‌ایم هر چه بود رای رای تو است
(د) تیشه‌ای داری چو آه آتشین در آستین / سنگ راهت گر شود کوه‌گران تمکین مکن

(۱) ب - ج (۲) ج - د (۳) الف - د (۴) د - ب

۱۹- همه آرایه‌های زیر در بیت «اگر از سینه مور ضعیفی پرده‌برداری / هزاران کوه غم بر دل از آن موی کمر دارد» وجود دارد؛ به جز

(۱) تشبیه (۲) جناس (۳) کنایه (۴) تلمیح

۲۰- آرایه‌های «تلمیح، مجاز و جناس» به ترتیب در ابیات کدام گزینه آمده است؟

- (الف) نه من سبوکش این دیر رندسوزم و بس / بسا سرا که در این کارخانه سنگ و سبوست
(ب) جان می‌رسد به لب، من شیرین کلام را / تا حرف تلخی از دهن یار می‌کشم
(ج) دست را بر ازدها آن کس زند / که عصا را دستش از درها کند

(۱) ب - الف - ج (۲) الف - ب - ج (۳) ج - الف - ب (۴) ج - ب - الف

۲۱- در کدام بیت هر سه آرایه «تشبیه، استعاره و کنایه» وجود دارد؟

- (۱) از آن به خاک درت مست می‌سپارم جان / که هم به کوی تو مستم به خاک بسپارند
(۲) به صحرای هوس تا کی دلا سر در هوا گردی / نمی‌بینی رهی، ترسم که گم گردی چو واگردی
(۳) ریخت خون خلق و می‌سازد به جولان پایمال / قاتل ما بر اسیران تند می‌راند فرس
(۴) از چوب خشک میوه و در نی‌شکر نهاد / وز قطره دانه‌ای درر شاهوار کرد

۲۲- معنای کدام واژه نادرست است؟

(۱) صنم: بَنت (۲) کرّنا: شیپور (۳) گُندآور: حکیم (۴) درای: تبر

۲۳- کدام بیت با بیت زیر مفهوم مشترکی دارد؟

«تارفت مرا از نظر آن چشم جهان بین / کس واقف آن نیست که از دیده چه‌ها رفت»

- (۱) اشک خونین در قفا دارد وداع رنگ و بو / خانه‌ای کز وی برون خواهی شدن رنگین مکن
(۲) صیقل آن نیست که بر آینه بیداد کند / زیر شمشیر اجل از سر اکراه مرو
(۳) از آن روزی که جست آهوی او از دام من صائب / به ناخن می‌خراشد سیل اشکم روی صحرا را
(۴) پوچ شد از دعوی بیپوده مغز خود فروش / آب را کف می‌کند دیگی که ننشیند ز جوش

۲۴- ابیات کدام گزینه هم مفهوم هستند؟

- (الف) آسمان کشتی ارباب هنر می‌شکند / تکیه آن به که بر این بحر معلّق نکنی
(ب) بمیر از خویش و سوی یار بشتاب / خوشا آن دل که پیش از مرگ میرد
(ج) گوشه‌گیری کشتی نوح است طوفان دیده را / ذوق تنهایی ز صحبت‌ها مرا بیزار کرد
(د) اگر پای در دامن آری چو کوه / سرت ز آسمان بگذرد در شکوه

(۱) ج - ب (۲) د - ج (۳) ج - الف (۴) د - الف

۲۵- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) راستی کن که راستان رستند / راستان در جهان قوی دست‌اند
(۲) به گیتی به از راستی پیشه نیست / ز کژی بتر هیچ اندیشه نیست
(۳) همه کس به یک خوی و یک خواست نیست / ده انگشت مردم به هم راست نیست
(۴) راستی موجب رضای خداست / کس ندیدم که گم شد از ره راست